

جیسی کی لاکِ عطری تھی
دریا پہلے صفحہ
دیکھتے نہ آگے۔ بنی حقینہ
نذر۔ بھارتِ حساسی

TDV ISAM
Kütüphanesi Arşivi

No 059-244/1

باجنه افندہ نایغی ، نفی ننگ قتلہ سب اولان قعدہ

نعم دصل هر نه به میل اینه ملوک عالم
ملک اینه به ننگ ایلیمه طیبی ملوک
نیچولور حال اولوم قنقن عیار بالله
حکمن اصرا ایبه الناس علی دین ملوک

کسیر اول قارل جلد اولانه
جهدل اول سنیه ن سید اولانه

بیه ستاره قاریلار تدریکیم بیلیم رطوبی حالده تدریکیم اوقولور ، بیستایجه
مدلور اوقولور

بیه سف ضیا بن سینک هرزه کریمه اکلام ده سن نیلمی نایجل
آکلام اولور

عید بان یادته ، آکر عید بان اولد بیه ده مدنی اولور گراه بیترول
اینت باشه تدریکیم

محمد - ابع عصری یه **اسر کباند** [؟] ریرتی .

ستر دویله قولد سنده تونرله کدره رتک . کندی عقتده
ادبیات نایغی باقیمدن بیلیم [ناردو ناندو ، 1930] دی یازیرتی کتوب

Gülçin Kingütmez
İng. I. A 749

"ÖDEV.

İTRİ'DEN ESERLER DİNLERKEN DUYDUKLARIM

Geser hafta içinde İtri'den bazı eserler dinleme fırsatı geçti elimize. Edebiyat dersimizde, bu büyük müzikşinas hakkında biraz olsun bilgi edinmek, onun müzikşinas derinliklerine inebilmeyi denemek üzere, bir sunuşta toplandık. Edebiyat dersimizi yapamıyorduk bu duruma göre. Oysa ki edebiyatla müzik, o kadar birbirinin içine girmiş sanatlar ki. Edebiyat olsun, müzik olsun insanın ruhunu yücelten, onu gündelik düşüncelerinden uzaklaştırıp, hür maviliklerin bittiği son hadde kadar götüren sihirli eller gibi.

Halil Bedii Beyin, büyük bir zevkle vâhip ettiğimiz açık laması, Klâsik Türk Musikisini daha çok benimsemeni sağladı. Bu bembeyaz saçlı, nur yüzlü üstat müzikimizin notaları içinde yağrulmuş olan, yazma rağmen dinç ve hayat dolu bir insandı. Konuşurken bunun farkına varmak zor değildi. Üstat bir taraftan bizleri aydınlatırken, diğer taraftan bu müziklerin biz gençleri hatırlan edemeyeceğini düşünerek endişeleniyordu. Endişesi yersiz değildi herhalde.

Ne dereceye kadar zevk aldık dinlediğimiz eserlerden? Yoksa hiç bir zevk duymayıp, saşımızın melodilerini mi aradı kulaklarımız? Bir genç dinleyici olarak benim fikrim sorulduğu zaman "çok sevdim" veya "hiç sevmedim" diye kısa bir cevapla soruyu cevaplandırmış olamam.

Nevâkâr'ı dinlerken gözümü duvardaki Türkiye haritasına ilipti. Bir ara Snadolu'da Osmanlı askerlerinin ilerleyişini gördüm.

Karlıca'nın Osmanlılara indirdiği darbelerin acularını duydum. Sıra Dünya haritasına bakarak Türkiyemizi seçtim, kocaman Dünya haritasında küçük kalıyordu. Türkiyemizi için dua ettim. Her Türkün, dünyamız döndükçe "mutluym" dizebilmesini diledim. Daha sonra. Böyle bir sırta, kuru işkenciler üzerinde, bu gibi eserler dinlemenin pek zevkli olmadığını düşünüyordum. O an Lâle Devrindeki sefahat âlemlerinden birinde bulunmuş ve O zamanki kıyafetler içinde bu müziği dinlemiş olmayı arzu ettim. Evvelki hofla Dolmabahçe Sarayını gezmiştik. Sarayın hazinesi bir kere daha gözünde canlandı ve salonlarından gök kubbeye İtîmin müziği yükselirken, kendimi sarayın salonlarından birinde tahayyül ettim. Belki bu kadar geriye dönmeye hacet yoktu, ama hiç olmazsa şark dekoru içinde sıcak bir odada olmak yeterdi.

Üstadın da belirttiği gibi; bir bayram sabahı Toplar alırken, Syzsofya Camii'nden İtî'den bir âyin dinletilmiş cemaate. Herhalde O cemaatin arasında olsaydım, ben de bugünkiine nazaran çok daha fazla heyecanlıydım.

Teyp çalınırken, odayı, arkadaşlarımı görmemek için gözlerimi kapamak istedim. Fakat Teuhitlere mâruz kalmaktan korktum. "Bah Gülçün uyumaya başladı" diye Bilinlerdi.

Ara sıra ilgim dağıldı. Mamefik ilgimi topladığım zaman dinlediğim eserlerin zevkine varabildiğimi zann ediyorum.

Qulenzay Ertürk

№ 752
Sınıf: I/A

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 89-244/4

14. Aralık. 1964.

KLÂSİK TÜRK MÜZİĞİNİN ETKİLERİ

Salı günü , öğleden sonra edebiyat öğrenmenimi-
zin sayesinde , değerli sanatkarlarımızdan sayın Halil Bâdi Yö-
neltilken'in müzik ziyafetine katıldık. İki saatlik bu süre
içerisinde duydukları , bilmem şu birkaç saatle anlatılabilecek miyim?

Bana en Yesir eden , birinci çalınan eser oldu.
Onu dinlerken içimden bir şeylerin bopaldığını ve gittikçe hafif-
lediğini hissediyordum. Gözlerimi kapadım. Kendimi bambosko di-
yârların köynünde buldum. Bütün ceurem tüm yeşilliklerle kap-
lanmıştı. Arada sırada yeşillikler içinden birkaç yıldız parlamıyor,
bazen de bu yeşillikler kararıyor , kararıyor ; kendimi sonsuzluk-
lar içinde yapayalnız hissediyordum. Şayet kuvvetli bir yazar ol-
saydım , o andaki hislerimi anlatılabilmeye belki imkân olurdu. Şa-
kâl şimdi içinde bulunduğum şartlar altında , bunun mümkün olacağını
yapacağı zannediyorum. Bilmem bu durum ne kadar devam etti ?
Müzik sustu. Aniden kendimi tekrar büyük bir boşlukta buldum.

Gözlerimi açtığımda yeni bir eserin bütün güzelliğiyle çal-
makta olduğunu gördüm. Şakâl eserlerin hiçbirini bana birinci çalı-
nan eserdeki gibi Yesir etmedi. Sonuncuya kadar kulaklarımdan
birincinin nâpimekii silinmedi.

Sonuncu eserdeki neylerin iç çekimleri beni daha bop-
ko bir âleme sürükledi. İlk parçanın izleri yavaş yavaş silinmi-
miye başladı. Kendimi bu sefer çok büyük bir salonun ortasında
buldum. Ceuremde bambosaj kıyafetlere bürünmüş dedeler dönüyor
dönüyorlardı. İçimde bir ejilme hissettim. Zaten ne zaman ney din-
leşsem bir Yuhâf oluyordum.

Nihayet müzik bitti. Salondan ayrılırken hocalarımıza ne
kadar teşekkür etsek de gelecekti. İçim haydan Nitriye Nitriye yotokhanc döndüm

Sevgi Serbes

750

13.12.1964

— SALININ İNTİBALARI —

Sala günü öğle yemeğinden sonra esas binada ders yapacağımızı duyunca merak ettim.

Derse girdiğimizde müzik dinleyeceğimizi öğrendim ve gerçekten memnun oldum. Çünkü bugüne kadar Klâsik Türk Musikîsinin Büyüklerinden birini, çeşitli eserlerini dinliyerek incelememiştım. Simdilik te yalnız İkrâyi tanıyorum.

İkrâden ilk dinlediğim eser "Rast Nâit"ti. Öyle hissediyorum ki bu parça olmasa icabettiği kadar ağırda. İlk anlar yabancısı olduğum bu müzik dikkatimi çekti.

Sonra, sonra müziğin gidisi kulağımda yeknesaklastı. Yemeğinde verdiği ağırlıkla uyumam yakındı ki parça bitti.

Ayından önce Halil Bedii Beyin yaptığı açıklama dağlan dikkatimi topladı. Bu parça ilkinden daha hareketliydi. Tam ortasında ki makam değişikliği sonuna kadar dikkatle dinlememi sağladı.

Nevakârı dinlerken epeyce duygulandım. Yavaş, yavaş o devrin atmosferine girmekte olduğumu hissettim. O zaman Halil Bedii Beyin sözüne hak verdim. İnsan dinledikçe, inceledikçe sever bu parçalara... Gözümde yavaşta olsa o devir canlandı. İnsanların hayatları daha sakin, günleri daha az hareketli. Öyle bir devirde yetişseydim Klâsik Türk Musikîsini ben de fasılıyız üç saat dinlerdim.

Sala günü dinlediğim parçaların en hareketlisi "Leğâh Pesrev"di. Başından sonuna kadar zevkle, hattâ tempo tutarak dinledim. En fazla da pesrevden hoşlandım.

İkrâyi, "Selâti-ü Ümmiyen"in ona ait olduğunu öğrenince daha çok beğendim. Bunun için oturup üç saat dinlemesemde, dinleyenlere hak veririm.

Necat Halpüden

İng - 1/A 743

EDEBİYAT

INTİBALARIM

Klasik Türk müziğimizin bugünkü durumunu onun gibi bir değere "Halil Bedii Yönetken" beye borçlu olduğumu, onun fikir mütalaaalarından anladım-

Dini musikimiz olan Mevlevi peşrevleri bana camide ibadet ederken duyduğum hisleri tekrar yaşattı-

Hitraf edeyim ki bandın bir an evvel bitmesini arzuladım- Çünkü ritm çok ağır geldi, hareket yoktu. Belki bu müziği Mevlevi tekkelerinde dinleseydim, tarikatın yaptığı danslara bende katılsaydım, döne döne bu müriğin bize bahşettiği ulvi zevklerin sahibesine erişebilirdim.

Fakat belki de mekân bu zevklere mani oldu- Ustad Halil Bedii Yönetken beye bizi aydınlattıkları için tesekkürlerimi, en derin saygularımı sunarım-

Çünkü bize dinletmesini öğretti-

Sevin Koyluç

741

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi 019-244/7

KLÂSİK TÜRK MÜZİĞİ

Müziği çok severim. Fakat şimdiye kadar Klâsik Türk Müziği hakkında hiç-bir fikrim yoktu. Adığım müzik terbiyesi daha ziyade Klâsik Batı Müziği hakkındaydı. Klâsik Türk Müziğini ilk defa dikkatle dinledim. Birçok yerlerini çok çok beğendim. Bilhassa İtri'nin dini eserlerine hayran oldum. Bununla beraber bazı eserlerde dikkatim dağıldı. Bu da ilk defa Klâsik Türk Müziğini dikkatle dinlemiş olmamdandı.

Bu toplantı bana Klâsik Türk Müziğini - biraz da olsa - tanıtti.

14.12.1964

Sadık Uğurtaş
736KLASİK TÜRK MÜZİĞİ ve
TESİRİ

Şurası muhakkaktır ki herkes güzel sanatlar (resim-heykel, müzik) tarafından az veya çok etkilenirler.

Etkilenme diyoruz; bu da sanattan anlayanla anlamayan arasında değişir. Mesela Halil Beyin "Bunun etkisi bu kadar değildir. Dinlediniz bu parça bir plâkten burada alınmıştır." dediği ... gibi. Burada görüyoruz ki Halil Bey müzik sanatının lütuftan inceliklerine vakıf biri olarak hepimizden çok etkilenmiştir. Şüphesiz diyebilirim ki aramızda onun kadar etkilenen olmuştur.

Benim için "KLASİK müzik"; dinlemek bir bakıma çok iyi olmuştur. Şöyleki müzik seven birinin bugünkü Türk müziğinin temelini teşkil eden KLASİK müzik hakkında biraz olsun bilgisi olması kâmensizdir.

Ben de bu bakımdan faydalanmışım. Fakat böyle müzik parçalarını dinlemek benim için sıkıcı olmuştur. Çünkü hayatımda geçirdiğim meşakkatli günlerimi hatırlatmıştır. Müziğin ilk başladığı anda duyduğum hoş kaybolmuştur. Daha sonra ise bu duygunun yerini bir kaçma kompleksi almıştır.

Hasan Ali
740

13 Aralık 1964

EDEBİYAT ÖDEVİ

Türk Müziğinin Üzerimde Bıraktığı Tesirler.

Memleketimizin her ne sahada olursa olsun, büyüklerini tanımak, öğrenmek arzusu, içinde küçük yaştan beri bir merak halini almıştır. Onun için bana bu fırsatı veren öğretmen ve arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Halil Bediz Yönetken efendinin "Türk Müziği" hakkında anlattıklarını ve dinlettiği parçaları zevkle dinledim. Hele eşsiz "Klasik Türk Müziği" bestekârı olan İttri'yi tanıtmaya umarım ki kendime olduğu kadar arkadaşlarıma da faydalı olmuştur.

Kendi müziğimizi her zaman (ister klasik ister halk müziği olsun) diğer memleketlerimizden daha zevkle dinler ve daha çok beğenirim.

Kadriye Ergin
734 I.A

13. Aralık 1964

KLASİK TÜRK MÜZİĞİ HAKKINDAKİ
İNTİBALARIM

Halil Bedri Yönetken Bey'in Klasik Türk Müziği hakkındaki açıklamaları beni çok memnun etti. Çünkü daha önceden gerek Klasik Türk Müziği, gerekse müzik makamları hakkında bilgi sahibi değildim.

Banlardan dinlediğimiz klasik müzik benim fikrilerimde çok az bir değişiklik yapmıştı. Daha önceden de büyük-berim devamlı olarak klasik müzik ve koro programlarını devamlı dinlerdim, bu yüzden alışılagelmişim bir müzikti.

Bununla beraber dinlediğim müziğin ilk kısımlardan hoşlanmadığım halde Mevlânî ayırış ve pesrev kısmına gittim. Sonuna kadar rahatlıkla dinledim.

Bu müzik esidi bizi temsil eden bir müzik olarak alınabilirse de günlük hayatımızda yeri yoktur bence.

14 - Aralık - 1964

751
Sevim
Karabacak

KLASİK TÜRK MÜZİĞİNİN ÜZERİMDEKİ ETKİLERİ

Geçen salk değerli sanatkâr Halil Bedii Yönetken Bey'in Klâsik Türk Müziği hakkındaki açıklamalarından istifade ettik.

Ben, Klâsik Türk Müziğinden pek hoşlanmazdım. Hatta birçok defalar bu sebepten radyoyu kapattığım zamanlar vardır. Bu düşünce ile ve mecbur olduğum için çalınan birinci eseri dinledim. Birara Bedii Yönetken Bey'in "Eserin öste birini dinlediniz. Daha öste ikisini dinleyeceksiniz" dediğinde epey sıkıldım.

İkinci eser, Mevlâi Ayini idi. Bu eserin de birincisi gibi sıkıcı olacağını düşündüm. Fakat hiçte öyle olmadı. Çünkü İtri'nin bu eserini sonuna kadar sıkılmadan dinledim ve eserden hoşlandım. Daha sonra çalınan eserler de birincisi kadar sıkıcı değildi. Böylece iki saatlik bir zamanda dinlediğim eserlerden sonra Klâsik Türk Müziğinden bazı parçaları sıkılmadan dinleyebileceğim kanısına vardım. Bu suretle Klâsik Türk Müziğini hiç dinlemem fikrimi değiştirmiş oldum.

Klasik Türk musikisinin üzerimdeki etkileri ve düşüncelerim:

Üstat Halil Bedi Yönetken ile tanışmamız benim için çok faydalı oldu. Müzikte kuvvetli bir otorite sahibi olan kıymetli üstad Halil Bey bize sanatın değişik bir tarafını tanıttı. Ben müziği zor olduğunu düşündüğüm için sevmeydim. Sakat dinlemesini severim. Halil Bey arkadaşların sesli sorularına cevaplandırdığı zaman ben bunların bize ne hücumu var diye düşündüm. Sakat Utr'iden sesli parçalar gelindiği zaman bu fikrimi değiştirdim. Müzik hakkında bilgi edinmerinde çok hücumlu birşey olduğunu anladım. Halil Bey'in başlangıçta makam hakkında konuşmasına tasvip etmediğim halde Utr'iden bir parçadan sonra bilgi vermesini can kulağıyla dinledim. Müzik bilgisini yapamadığım ve sevmediğim için hiç ilgilenmeme rağmen, bende bir merak ve sevgi uyandı. Müzik esnasında insan kendini bambaşka bir âlemde ve huzur, rahat içinde hissediyor. Hele Halil Bey'in «Burun tesiri bu kadar değildir» sözü müziğin ne kadar tesirli olduğunu gayet açık bir şekilde anlatıyordu. Müziğin hiç bitmesini istemediğim içinde hiç sıkılmadım.

Yukarıda da anlaşıldığı gibi müzik gayet tesirlidir. Aynı zamanda Klasik Türk müzikisi Türk musikisinin en güzel temsilcisi sayılabilir.

Ayşe Reşat

İng I. 753

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 089-244/13

Edebiyat Ödevi :

Dinlediğim müziğin bende bıraktığı izlenimler:

Müziği dinlemeğe gittiğim zaman içimde bir boşluk vardı. Fakat ortaki üstet müzik hakkında bilgi vermeğe başlayınca içimdeki boşluk kısmen olsun giderilmiş oldu. Üstetadın anlattıklarından sonra müzik başladı.

Dinlediğim müziğin insanı dinlendirici ruha hitap eden bir etkisi oldu. Bana fazla tesir etmemekle beraber beni başka alemlere daldırdı. Onu dinlerken başka şeyler duymak ihtiyacını hissettim. Kendimi tamamen müziğe veremedim. Fakat rahatlatıcı bir müzik idi. Her aynı tempoda olması insanı başka alemlerde yaratıyor.

Klasik Türk Müziğinin Düşündürdükleri.

Klasik Türk Müziğinin üstadı Halil Bedîî Yönetken Bey bize kendi sahalarında oldukça faydalı bilgiler verdiler. Herşeyden önce bulunduğumuz tahsil seviyesi itibarıyla bu bilgileri edinmemiz şarttı.

Esas mevzu bu iki saatlik zamanın sağladığı kazançlardır. Bulduğumuz toplulukta herkesin klasik Türk müziğinin hayranı olduğunu iddia edemeyiz. Belki bu müzik bizler için biraz ağır ve anlaşılması da güç. Fakat İtrinin Mevlevî Natık yahut Nevakarını dinleyen her arkadaşın bir derece olsun hislendiğini tahmin ediyorum. Ben o gün İtrinin eserlerini dinlerken belki de içinde bulunduğum haleti ruhiye icabı dünyavîde bağlarımın koptuğunu hissettim. Sanki bu müzik tanrı ile insanları birbirine bağlıyordu. Halil Bedîî Beyin de arz ettikleri gibi camilerimizde, evlerimizde mevlüt okunduğu zaman İtrinin sağah makamındaki Sallı sağahı işitildiği an zannetmem ki hiçbir kimse duyulanmasın.

Bu müziğin diğer sanatı kabuledilen müziklerden daha fazla haz verdiğini, bu müziği günler aylarla dinlesete bıkmıyacağımı iddia edemeyeceğim. Belki içinde bulunduğumuz devrin ve yaşın icapları olarak ritim bakımından ağır bulabiliriz. Bu sahada yeteri kadar kültür sahibide değiliz. Ben şahsen iki saat sıkı madan dinledim belki bir kaç saat daha da dinliyebilirdim de.

Kısacası bu konuda harcadığımız zaman bizle için bir

kağıp olmamış bilakis hem Klasik Türk Müziği hakkında kısa da
olsa bir bilgi edinmemiz sağlanmış bu müziğin üstadı İtriden
birkaç parça dinlemek fırsatını bulmuş ve aynı zamanda da
devrimizin üstatlarından Halil Bedii Beyle tanışmış olduk.

Engin Sunpur.

737

1-A

13-XII-1964

DİNLEMİŞ OLDUĞUM KLÂSİK TÜRK MÜZİĞİNİN ÜZERİMDEKİ ETKİSİ

Sanat kelimezi rezim, müzik ve dans'a verilen genel bir izimdir. Daha geniş olarak, payesi ilim gibi tabiatı yenmeye çalışmak olmayıp, tabiatın ilham olarak insanlara hoş gelen yeni birşeyler yaratmahtır.

Halid Bediğ Yönetken beyi çok enteresan buldum. Çünkü ilk defa Klâsik Türk Müziği hakkında malumum oldu.

Aldığım terbiye, bana her çeşit müziği sevmeyi dinletiyor. Fakat, bunların bendeki tezisi değişik oluyor. Şair altındaki hâlmis olan bazı olaylardan dolayı, yavaş ve hüznün verici bir mahâma sahip olan Türk müziği beni sevir.

Kendime göre müziği, insanı uyandıran ve insana canlılık veren diye düşünürüm. Bense yaradılış itibarıyla, üzüntüden hâca, canlılık ve neşe arayan bir insan olduğum için Klâsik Türk Müziğini sevmiyorum.

Baris Türkeri

738

KLÂSİK TÜRK MUSİKÎSİNİN ÜZERİMDEKİ ETKİSİ.

8. Aralık 1964 Salı günü memleketimizin değerli müzisyeni Halil Bedii Yönetken Beyefendi'yle birlikte Klâsik Türk Musikîsi hakkında bir konuşma yapıldı ve bazı eserlerden dinletildi.

Ben kendi adıma söylemek isterim ki bu konuşmadan çok memnun kaldım. Küçüklüğümden beri gerek Klâsik Türk Musikîsi gerekse Klâsik Batı Musikîsini severim fakat bu sohbetle kadrosuz çeşitli usullerin isimlerini ve hangi tarikatlerde ne şekilde icra edildiğini tam manasıyla bilmiyordum.

Mevlâna'nın tarikatından olan Mevlevî'ler kudüm adı verilen ve vurularak çalınan bir enstrümanı kullanırlar ve örnekle dans ederlerdi. Alevî'ler ise çöğür adı verilen bir saz kullanırlar.

Musikîyle ibadet şekli Türk'lerin ilk yaşadıkları devirlerde de görülmüştür.

Klâsik Türk Musikîsinde Türk halk müziğinin tesiri büyüktür. Klâsik musikînin tarihi kaynağı büyük olup dinlendiği zaman insanda çeşitli duygular uyandırır. Eserler tahsime hasas pesrev, gazel, şarki ve saz semâisiyle devam ederler.

Taksim, zemin, karas birer sema meydana getirir ve çalınan irtical kudretini gösterir.

Beste = musikî   Gıfte = söz, parç demekdir.

Muhammes, Nevakâs, Rast makam adlandırılır. Acem Fakhe Nakis -da Acem(-makam), Fakhe (usul) Nakis (form) dur.

Ağır deri kelii = Türk musikainin en ağır eseri idi 88/4 diktisi

Utri lüzim en lüzüjk bestekârunuzda ve ben bu sahletle Utri'nin bu eserini dinleyerek bu hükme katıldım. Eser çalınmaya başladığı anda etrafındaki herşeyle olâkam kesildi ve kendini tamamen ona verdim. O gün çeşitli eserlerden parçalar dinlediğimiz halde ben en çok etkileyen Utri'nin eseri oldu.

Halil Bedii Belfendi hasta olmasına rağmen konuşmaya başladığı an hastalığının unutulması ve lüzleri gayet yararlı oldu. Tesekkür ederiz.

KLASİK TÜRK MÜZİĞİ

KONUŞUNDA İNTIBALARIM

Müzik bilgim hiç denecek kadar azdır. Ama gerek halk müziğinden gerek klasik Türk müziğinden severek dinlediğim pek çok parça var. Çe yaz yıl öncesine ait Amakla beraber Heran bize dinletilen ezikleri beni sıkıyordu. Daha uzun zaman dinleseydim sıkılmıyordum bitmiyordum. Ama bu konuda çok daha fazla şey bilmek ve bilerek, anlaşılarak dinlemek isterdim.

14. XII. 1964

Gülşin Dirim

No: 746

İngilizce I/A

KLASİK TÜRK MÜZİĞİNİN ÜZERİMDEKİ ETKİLERİ.

8 Aralık 1964 Salı günü, öğleden sonra iki dersimizi Klasik Türk Müziğinden eserler dinleyerek geçirdik. Değerli Klasik Türk Müziği ustalarımızdan Halil Bediî Yönetken Bey bizleri bu konu hakkında aydınlatmaya çalıştı.

İtmi'den dört eser dinledik. Böylelikle üç yüz yıl önceye dönmüş; o devrin müziği hakkında bilgi edinmiş olduk. Dört eserde çok güzeldi. Fakat benim bu dalda bilgim olmadı için çok üzüldüm. Duyarak dinleyemedim çalınan eserleri. Ustat'ın ve bazı arkadaşların eserleri dinlerken kendilerinden peşliklerini gördüm. Dikkatimi tamamen müziği dinlemek için toplamaya çalıştıyordum, pek muvafık olmadım.

Dört eser de çok kıymetliydi. Benim en çok ilgimi çeken "Şehâh Pesrev" oldu. Diğer taraftan da ilk çalınan eser; "Melevî Rast Akat" hakikatten tûyleri ürpertecek kudrete sahipti.

Şayet daha önce Klasik Türk müziği üzerinde çalışsaydım veyahut onunla ilgilenseydim, o gün bu müzik ziyafetinden çok daha fazla zevk alır ve o nispette jaydalanırdım.

Netice olarak bunu söyleyebilirim. Biraz sıkılmakta beraber benim benim için bir değişiklik oldu. Böylelikle Klasik Türk müziğine olan ilgim biraz daha fazlalaştı. Ayrıca şu kararı da aldım. Bundan sonra Klasik Türk müziğiyle daha fazla ilgileneceğim ve bu dalda bilgimi arttırmaya çalışacağım.

Ülkü Çalık
747

14. XII - 1964
İSTANBUL.

KAVRATLAR.

Klasik Türk Musikisinin gerçek sanatçısı, Halil Bedir Yönetken Bey'i tanımakla duyduğum kiwanç derecesindedir. Kendisinin, bizlere kışa da olsa vermiş olduğu aşıklamalardan, çok memnun oldum.

Hepimizin de bildiği gibi sorumuz, bu sanat hakkındaki gerçek fikirlerdir. Kendi cevabına geçmeden önce şunu söylemek isterim:

Klasik Türk Musikisinin tarihi kıymeti çok büyük olup dinlendipinde duyguları etkileyebilmektedir. Ancak bestekârın bende aldığı eserleri o an için dinlerken eski devirlere dönmek istedim. Belki o zaman bunların gerçek değerlerini daha iyi anlayabiliirdim. Bu demek değildir ki salınanlardan hiç zevk almadım. O gün ki gibi bir atmosfer daha yaratılsa yine isteyerek ve âlemine girabilme şansıyla dinleyebilirim.

Sanatkar bizlere eski devirlerde bu eserleri dinleyebilmek için, saatlerini istekle feda edebilen insanlar vardı. Gerçekten, yalnız şu anda arzuladığımız müzik parçaları salınsa saatlerce zevkle konseri takibede biliriz.

Belki bugün zevkle dinlediğimiz eserler yarımın parçalarını tammin etmekten uzak olacaktır. Genellikle söylye. bilirim ki; bir devrin zevkleri, diğer bir devrin zevklerine etkileyici etmez. Sadece tarihi bir değer olarak kabul edilirler.

KLASİK TÜRK MÜSİKİSİNİN ÜZERİMDEKİ TESİRİ

Kıymetli Müzik Üstadımız Halil Bedî Yönetken bey'in İtri üzerinde hazırladığı müzik kompozisyonu; bizi bilmediğimiz, tanımadığımız bir âlemin derinliklerine indirdi. Ben Klasik Türk Müsikişi bakımından ne kadar boş olduğumu anladım.

Mistik sahada en küçük hesteci olan İtri, üç yüz sene evvelinden bize hitap ediyor. Bu hitap edisi bazen Bayatî mahannından bazen Raks mahannından bazende diğer mahannularla oluyor.

Halil Bedî Yönetken beyinde söylediği gibi bu müsiki kendi beklüğümüzün müsikişi olduğuna halde, biz bunu tanımıyoruz, ve tanımadığımız içinde, ilk dinleyişimizde kavrayamıyoruz.

Ben böyle bir müsikiji anlayabilmek için; bu müziğin derinliklerine inmek, incelemek isterdim. Bu sebeptendir ki benim, Anasız Üstad İtri'yi yalnız iki saatte öğrenmeye imkân yoktu.

Ben bu durumda size yalnız iki saatte nasıl geçtiğini anlatıbilirim. İlk olarak dinlediğim ve ağır bir parça olan Kat-ı Mevlâna bana hüznü verdi, anam, babam kar-

deziini hatırlattı.

İkinci eser olan Mevlana Raks'ta neselendi.
hakta tempo tutunmaya başladım. Ama bu de-
şik bir tempo idi. Eskiğin temposuydu.

Seyahat Pesrev'de bütün ilginç müzik izlerine
taplaya bildim. Ve en çokta bu parçaya beğlenirdim.
Böylece bu nefis müzik ziyafetini ben yauluz
dinledim, fakat derinine inemedim.

Itri Musikisi

Dinlediklerimin içinde bana en çok dokunan naat oldu. Mevlâna naatının sesi kadar sözleride beni sarstı. Bu sözler dökülürken insan kendisini peygamberin huzurunda sanıyordu sanki. O sözlerin musikileşmesi ise insana başka bir alem yaşıtıyordu. İnsanda öyle bir dindendirici tesir yapıyordu ki saatlerce çalınsa usanmak akla gelmezdi.

Musiki ahengi, insanda bir birlik yaratıyordu. Bütün duygular toplanıyor, ondan en iyi şekilde istifade etmek ister gibi oluyordu.

Naat dinlerken kanım derime hücum etti. Vücutum dinçleşti. Adeta gönlümün tazelenmesini hissettim. Çok musiki dinlemiştim. Ama bu kadar tesirliisini değil. Bu musiki benim ruhumu bir gıda gibi geldi. Onu çok sevdim. Olsa gene dinlerim. Hemde birincisinden daha dikkatle.

Ali Rıza Ünal.
Edebiyat 1/A
554.

12 - XII - 1964.

İtrî Hakkında:

İtrî hiç şüphe yokki mistik musikinin en büyük üstadlarından birisidir.

Oyun mistik musikiselni büyük lügünü o gün dinlemiş olduğumuz saat'lerden ve neva makamındaki eserlerden bir deha onlardan ve onun musikiselni üstatlığı karşısında ~~tağ~~ ~~ve~~ hüsü içinde adeta başka bir alemde gittim.

İtrînin musikisindeki büyüklük, şöhret ve derinlik hemen hemen hiç bir musikide görülmemiştir.

Batı dünyasının övündüğü ve iftihar ettiği Mozart'ın, Beethoven'lerin karşısına, doğu dünyasının ve Klasik Türk musikisinin en büyük üstadı ve mistik musikinin ilâhi olan İtrîyi getirebiliriz. Ve bunlarda ne kadar övünsek azdır.
bir Türk olarak.

Daha önce aynı musikîyi camîlerde (camî) aynı hüsü içinde dinlemiştim, ne yazık ki o zaman bu eserlerin büyük Türk musikîsinin İtrîye ait olduğunu bilmiyordum. Bugün öğrendince o büyük insanın sanatı karşısında bir daha da hürmetle eğilmekten ve hayran olmaktan kendimi alamıyorum.

İSTANBUL EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

12/12/1964

Mehmet Öç
Ed: I R
566

8.12.1964 Salı günü İttri'nin çalınan eserleri içerisinde en çok beğendiğim Nâit-ı Mevlânâ oldu.

Nâit çok ağır bir ritime sahipti. Bununla beraber, yapısında insanı ürperten heyecana sevkeden bir hava hakimdi. Böyle bir hava içerisinde kendimden geçtiğimi, bütün benliğimi Nâit'in doldurduğunu ve sadece o'nu duyduğumu söyleyebilirim. Öyle ki Nâit-ı Mevlânâ, İttri'nin kendisinin olduğu kadar devrinin de ihtişamını açıkca duyuruyordu.

Daha sonra dinlediğimiz Ayin, Nevâ-kâr ve Peşrev, Nâit'a nisbetle daha akıcı olmakla beraber, ondaki heyecanı vermiyordu. Ama bunlar da İttri'nin değerini duyurabilmekteydi.

Netice olarak diyebilirim ki, Nâit-ı on defa dinlesem, dahâ, tekrar dinlemeyi arzu ederdim.

İTİRİ SAATI

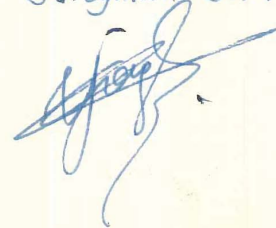
İtiri'den dinlemiş olduğumuz musiki parçalarının ve konuşma-
ların bende bıraktığı izlenimleri şöyle özetleyebilirim:

İlk olarak dinlediğimiz N'ât dinî, çalgısız ve ağır bir
bir parçaydı. Mevlâna'yı anma törenindeki zevki vermedi ba-
na. Geçen sene Konyâda dinlediğim aynı parçadan daha çok duy-
gulanmışım. N'âttan sonra dinlediğimiz âyin, yine aynı özellikteydi.
Mevlevilerin sema ettiklerini seyrederek dinlenen âyinin duygusal
yönü yine bombaydı. Ayrıca Halil Bedii Beyin bizzat söyledi-
ği "Salâvat ve Tekbir"deki nefis müziğin - şimdiye kadar pek çok
dinlediğim halde - ancak bu gün tadına varabildim.

Nevakâr ve Pesrev lâdini musiki parçaları olduğu-
 için daha kıvrak ve canlı idi. Bu türden eserlere radyodan
sık sık kulak dolgunluğum olduğu için bir orijinallik ya-
ratmadı bende. Ancak bu parçalardan İtiri'nin karakterini de
anlayamadım.

Genel olarak, sohbet ve müzik havası içinde geçen
bu saatlerde bize şimdiye kadar "basit, uydurma seslerden meydana
gelmiştir, fazla sanat değeri yoktur" diye tanımlanan Klasik Türk
Müziğinin ne olduğunu anlar gibi oldum.

Süleyman Sırrı Yağlı

Nuray Kızılcakulut

№ 564 I A

8/XII 1964

Salı günü saat 14.00 te sınıftan içeri girdiğimde bir değişiklik vardı. Biraz dikkat edince İngilizce bölümünden arkadaşların geldiğini ve adada birde toplantı olduğunu gördüm. Sonradan Halil Bedî yönetkenin müzik, İtrî ve eserlerin hakkında bizimle konuşacağını öğrenince o kadar sevindimki Çünkü böyle bir şey ne zamandır arzu ediyordum ve bekliyordum.

Halil Bedî bey, bezi önce makam, peşrev, fasıl gibi müzik terimleri hakkında aydınlatıldıktan sonra İtrî'nin eserleri olan Nat-e Mevlâna, peşrev, Nevâkârdan bahsedip bu eserleri toplantı dinletti.

Nat-e Mevlâna'ya dinlerken neker hissettiklerini anlatabileceğini sanmıyorum. Çünkü onlar öyle bambamka hislerdi. Hele mevlâna ayinini dinleyen bir kimsenin bir şeyler hissetmemesine imkân yok.

Sonra Bedî bey 6/9 lik kalibi gösterirken bbb bb vuruşu öyle bir şekilde vurdu ki birdenbire gözlerimin önüne rahmetli babaannem geldi. O da şarkı söylerken masaya elleriyle vurarak tempo tutardı. Gözlerim doldu, onun müzik gözlerinde gözlerim dışıncaya daldım. Sesi sanki taptaze kulaklarımdaydı. Ben de bilhassa bu anıyı hatırlatmaya vesile olduğu için Yönetken beye çok saygı borçluyum.

Daha sonra Nevâkâr gelindi. Taksim arkasından peşrevi tesni hüğülenmiş, halimim sanki benim değilmis gibi çarpıyordu.

Müziğin her nevini severim (caz müziği hariç). Bilhassa klasik beate müziği ve Türk halk müziğini. Klasik Türk müziğini bu kadar sevdiğimi zannetmiyordum. İnsan alıyar bambamka bir aleme götürüyor.

Bir ara yönetken bey İtrî'nin Allahuümme salti âlâ, seyyiduna Muhammed'ini okudu. Gözleri aralık kuzî içindeydi.

Kendime dikkat ettiğimde; kende aynı şeyleri tekrarladığımı gördüm.

Handwritten number, possibly a date or reference number.

İlis biz meclitte dinlediğim salavate umumiyeye bana kühadas tesir etmemisti.

Mişiğin bilmediğim pek çok tarafına öğrendim ve her bahandan güzel vakit geçirdim. İlasta hasta bize bir şeyler öğretmeye gelen İlahil Bedit Yönetken'e ve bize bu fırsatı veren hocamıza teşekkür ederim.

İtrî'yi daha iyi anlayabilmek için, eserlerini tanıma-
ya ihtiyacımız olduğunu kabul ettiğimiz ve bunu kararlaştır-
tığımız zamandan beri, onların nasıl şeyler olabileceğini uzun
uzun düşünmüştüm. Çok yormuştum bu hususta zihnimi...

Bugün coğrafya dersimiz olduğu halde Halil Bedîî
Bey'in müzik konusunda bizi aydınlatacağını ve İtrî'nin e-
selerini de dinleteceğini öğrenmek bizim için güzel bir sürpriz
oldu.

Önce müzik İstadımız Halil Bedîî Bey'in açıklamala-
rı ile, müzik yönünden pek çok eksik taraflarımız olduğunu ka-
bul ettim kendikendime. Zevkle dinlediğim bu yüzden anlattıklarım.

Diğer yönden, Halil Bedîî Bey'i ilk gördüğüm zaman hiç
de tahmin ettiğim gibi bir insan olmadığını itiraf etmeli-
yim. Zira ben onu, olduğunun aksine; mağrur, az gören, haybetli
görünüşte bir insan olarak zihnimde canlandırmıştım.

İsas itibarıyla Klâsik Türk Müziğini severim öteden beri.
Halil Bedîî Bey de, İtrî'nin Na't-ı Mevlâna'sını dinlete-
ceğini söylediği zaman sevindim bu yüzden. Ve önceki dersleri-
mizden beri süregelen bir merakla beklemeğe başladım.

Müzik sesi başladığı zaman önce şirperdim birden. Sau-
ra kendimi öylesine kapırdım ki... Bunu tam olarak anlatabi-
leceğimi zannetmemekte beraber şu kadarını söylemeliyim ki, o sa-
atte sanki sınıfta değil, o devirde, bir Mevlevihanede idim. Kar-
şımda hüsnü icinde dönen mevlâviler vardı. Gözlerim kapalı olduğu
halde gayet iyi görüyordum bunu. İtrî dinlemiyordu de sanki yıllarca
sarra, kulaklarımda unlayan ses sudan geliyordu.

İstedim ki bu ses hiç kesilmesin, saatlerce, saatlerce sürsün.
İkinü dinleyeceğimiz parça Nevvakâr'dı. Nevvakâr, Na't-ı
Mevlâna nazaran daha hareketliydi. Fakat her ikisi de hâşmetli,
ikisi de güzeldi, ruh okşayıcıydı.

Aynı düşünüş, aynı hayla dinlediğim Nevvakâr'a da.
Ama ister istemez gelmişti artık dakikası. Bu kültür-a-
lıp-verişinden çıkarken kendimi memnun, kâzaneli ve doymuş hisse-
diyordum.

Cavit Soyöz
Sınıf: I.A. Edebiyat

12-XII-969
TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi 039-244/27

- DUYDUĞUM HEYECAN -

Musiki beni türlü düşüncelerden uzak kıldı. O anda duyduğum hissi anlatmam mümkün değil.

Adeta kendimi suçlu hissettim. Ayini dinlerken mevlavilerin dans ettiklerini önümden geçtiklerini zannettim.

Ağır hava beni altına aldı, ezdi, ezdi ve küçülttü. Kendimin dünya üzerinde çok küçük olduğunu hissettim.

İtrinin musikişinin ihtisamı boş şey değilmiş meğer.

Soyöz

İbrahim Kalkan
Ed. 1-A Nr: 574

Aralık-1964

!

Derlerde kendisinden bahsölununcaya kadar İtrî'yi tanıımıyordum. Ama bu tanıımama, yalnız Önuş isim bakımından tanıımamam.

Yahya Kemal, Önuş manzumesiyle tanıttikten sonra musiki âlemindeki yerini merak etmeye başladım. Nâ'tî, çalınmaya başlandığı zaman eskiden beri dost olduğum ~~bu~~ sesin, sihirli tesiri altında biteviye ürpermeye başladım. Bu ondaki duygularımı kelime-lerin dar kalıpları içine yerleştiremeyeceğim. Çünkü bu ses benim, "İtrî'nin Nâ'tî" olduğu tanımadan dahi dinlemiş olduğum bir sestir.

Diğer bestelerini de zeukle dinledim ama Nâ'tî kadar beni duygulandıranı olmadı. Yahya Kemal:

"Nâ'tîdir en mehîbi, en derini..."

derken bunu çok güzel bir şekilde değerlendirmiş. Aynı fikre ben de vardım.

Klasik Türk Musikisini dinlemeyi severim. Fakat bugün piyasaya sürdükleri birçok alaturka müziklerden - bazıları hariç - hoşuma gitmeyenler var.

Fakat müzik derince, hangi millete ait olursa olsun, güzel bir şekilde meydana getirilmiş müzikleri zeukle dinleyebilirim. Ama hangi milletin müziği olursa olsun, ben, İtrî'nin Nâ'tî'ndeki kadar huşu ve heyecan içinde müzik dinlemedim.

İ. Kalkan

Veli Hüsniye
Sımf: Ed. I. A
No: 557

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 019-244/29

HÜZÜNLÜ SES

Zamanı aşmasını bilen, hâlâ kulağında yankı-
lanan seste büyük Mevlânâyı ve büyük İtrîyi dinledim.
İcimi ürperten, hislerimi çöştüran tok, temiz ve pür
sesle mât başladı. Her gün girip çıktığım sınıf bir ma-
bed olmuştuk sanki. Huzun içinde, başka bin aleme
dalıp gitmiştim. Mancuî bin alemde gelirdi ses-
ler dalğa dalğa. Sayın, H. B. Beyin izahları ve birbiri
ardınca çalınan âyin, semâ Mevâkân, bana yüzyıllan
öncesini düşündürdü. Bu sesler bizdendi. Bu sesler-
de, bizden birer parça vardı. Doğrusu bitmesini
istememedim. Sonuna kadar hepsini dinledim; hepsi iyi,
hepsi güzeldi.

Bugüne dek duyduğuma bir türlü aklıma
ermedi. İtrîyi de Mevlânâyı da bir iki kelimelik
sözlerle ezber biliyordum. Musikiyi başka bir yerde
dintesem, "İtrînin" deseler belki de inanmazdım. Konustu-
ğum bir Amerikalı "Kırmızı Gül" şarkısının Almanca-
nın olduğu söyledi. İtrînin dediğim zaman başını
salladı, inanmamıştı.

Biz kültürümüzü böyle mi ayakta tutacağız?
Geçmişimizi böyle mi tanıyacağız? ~~Biz~~ Tanımı-
yorsak, bilmiyorsak kabahat bizde; bizim kadanda
büyüklerimizde, öğretmenlerimizde değil midir?
Bunları düşününce o sesler hüzünlü geldi bana.

Bu kadar kayıtsızlığa gönül razı olmuyor
doğrusu.

Veli Hüsniye

Reyhane Erdoğan
565 Ld. I.A.

12. Aralık 1964.

Her şeyden önce belediye sevindiren Halil Bedi
Beyi görmem oldu. Hocamız onun bize tanıttığı hakkında
söylediği hakikatler karşısında estağfurullah demesi onun
ne kadar mütevazı ve hüsniyet sahibi bir bey olduğunu
göstereyordu. Tanıtımına fırsatı bulduğum zaman bize klâsik mü-
zik hakkında bilgi verirken âdeta kendinden geçiyor, o mü-
zik âlemi içinde doluyor. Bu ak saflı ve yığılı
müzik ustalarının söylediklerini dinlemek elde mi?

Daha sonra getirilen Şeyh İsmail Nâzım-ı
Lâmî'nin dinlediğim şükrânın üslupunu hissettim.
Yöğürünün süzmesi ilk gelen şey mevlâîlerin döşemeleri
oldu. Kendimi ancak zîlîlîle bu âlemden
kurtardım.

Klasik Türk Musikisinden İntibahlarım,

Klasik Türk müziğini, daha önce de elbette ki pek çok kere dinlemiştim, fakat ilk defa bütün dikkatimi vererek dinledim, dünyaya güçlüklerini bir tarafa atarak tam bir huzur içinde.

Nâ't-ı Şerif'i dinlerken, Allah'ın büyüklüğüne, her şeyin üstünde bir varlık olduğuna, daha da çok inandım, kendimden geçtim; Yarab ben ne âciz, ne kudretsiz bir yaratıldım, ben neydim senin o büyük varlığının yanında!... Ben bir hiçtim... Herşeyi ama her şeyi unuttum, sadece derin bir huzur içinde olduğumu hatırlıyorum.

Daha da ağırbaşlı musikiyle beraber, Allah'ı kavuşmayı diledim. Âciz bir insanın ferahlarını, Allah'ı yalvarışını duydum. Ve bir daha inandım ki dünya ne kadar boş, her şey ne kadar değersiz ve ölüm ne kadar kolaylıkla kabul edilecek bir şeymiş.

Mevlevî Âyân'ını dinlerken ise, bütün benliğimi bir heyecan kapladı. Nâ't-ı Şerif'te duyamadığım bir ürperti hissettim. Bir kaç gündür gerilmiş olan sınırlarım tamamen çözüldü, zihnim dinlendi, rahatladım....

Ya Neva-kâr'da, bir an gösterim, günümüze kapandı ve lüle bahçelerini, o şub, o zen, şakrak, güzel, zarif lüle bahçelerini, 2 asır evvelki halıyla gördüm, sevdim,.... Eski günlerin heyecanını tadamadığım için bu günkü, fevkalâde hayat şartlarına rağmen, kendi kendime esef ettim.

O güzel 2 saat hiç bitmesin istedim. Teybin durmasıyla beraber, yine eski hüznelerime daldım, hattâ daha da fazlaıyla!... Niçin, niçin bitmişti bu güzel musiki, niçin....

Bütün bu anlattıklarımın rağmen yine de duygularımın tam olarak açıklanamadığım için çok müteessirim. Çünkü kelime bulamıyorum.

Ayşe Yücekutlu

Ed. 11A No 562

MEVLEVİ MÜSİKİSİ HAKKINDA İNTİBALARIM

Kubbelerde yankılanan, davudî bir ses yükseldi plaktan. Öyle bir ses, öyle bir musiki ki... En duygusuz kâhpleri bile yumuşatacak kudrette bir musiki. İnsan ruhunu en temiz duygular, en asil hislerle çirpindiriyor. Ruh, maddî varlıktan sıyrılıyor, hür olarak uçuyor, bu âlemin dışında başka bir âleme seyrediyor.

Denizde güneşin batışını görmüş iseniz, o emsâlsiz, fakat âmrü çok kua olan manzaranın, size birşeyler anlattığını bilirsiniz. Tarifsiz heyecanlarla yoğruluruz, fakat bunları tarife dilimiz dönmez. Birçok hisler içimizde coşkunlaşır, büyür, büyür de, içimize sığmaz olur. Fakat bunu, kelime ile ifadeye gelince kudretimiz tükenir. Aez içinde çimnir dururuz. Kelimeler yavantlaşır, onları arzumuzca sıralayamamanın derin acısı çöker içimize. İşte, bu musiki de aynı hüzünlü heyecanı duyurdu bana. Kalbimin üstündeki bütün ağırlıklar kalktı, içinde ince bir tel titreşmeye başladı. İlık, yuvarlak, küşük su damlacıkları, gözünar larından aşağıya doğru yuvarlanmaya başladı.

Sonra âniden neşeleniverdim. Bulutların üzerinde meleklerle dansettim. Samanyolu'nda gezindim, tekmeler savurdum yıldızlara. Cennet bahçesinde doluştım, Havz-ı Kevseri den içtim, kumrularla konuştum. Ah! Sonra, bütün bu güzelliğlerden ayrılmamın derin hüzünü. Keşke o diyardan hiç inmeseydim yere.

İNTİBALARIM

İtri tek kelime ile büyük bir şair ve büyük bir musikişinas. O gün öz musikimiz hakkında bombos olduğumu ve onu anlamadığımı büyük bir üzüntü ile anlamış bulundum.

Bir an kendimi mabette sandım. Dinlediklerimi vücudumun en hücre köşelerine kadar sindirdim. Fakat yine de duygularımı ifade etmekten acizim şu anda. Onun ve dinlediğim müziğin büyüklüğü içerisinde kaybolmuş gibiyim.

Bu gün nasıl ki batı dünyası Sopen ve Mozart'ı musikilerinin ilâhı olarak gösteriyorlarsa bizde İtri'yi musikimizin ilâhı olarak vasıflandırarsak yanlış bir tesbih yapmış sayılmayız kanısındayım.

O gün, esefle söylüyorum ki dejeneri bir pençelik olduğumuzu, kendimizden olan kıymetlere önem vermediğimizi anlamış bulundum. Bu hisse saptanmamın sebebi ise, maalesef bazı arkadaşlarımızın sıkıldıklarını ve istihfafla pölmelerini görmendendir. Belki onların içinde ben de vardım. Bunu da onu anlayamadığımız ve onun ruhunun inceliklerine inemediğimizde buluyorum.

Bazen cemilerde dinlediğim ilâhilerin kime aîd olduğunu düşünür ve o tanımadığım kimseye karşı büyük bir sevgi ve saygı duyardım. Bunların büyük bir kısmının ulvi İtri'ye aîd olduğunu yine o gün üstadımızdan öğrenince onu bir defa daha takdir ettim.

Bizlere o günü yaşatan, bize o zevki tattıran ve o zemini hazırlayanlara bütün kalbimle teşekkür ederim.

Itri'ye ;

Musikisini duymuştum. Ama dinlememiştım hiç. Meğer Itri'nin
şöhreti boş değilmis.

Dini eserlerini dinlediğim zaman ölümü ilk defa derin derin
"ölümü," düşündüm. Bütün nesemi yavaştan yavaştan kaybettiğimi hissederek,
hususî içinde içime eğiltti beni. Hayallerimin diğer dünyaya ait ol-
maya başladığını hissederek titremeğe başladım. Ve bu titreyişim zil
sesine kadar devam ettiğini zil çalınca anladım. Itri, beni ve üs-
tad Bedri Bey. Anlatamıyorum.

~ İtrî musikisi hakkında İntibalarım ~

Musikinin sesi beni yaşadığım muhitten aldı, insanlardan uzak bir düşünme âlemine götürdü. Giderken geçtiğim yollar Ahmet Haşim'in «yollar» ıydı.

O anda bütün ruhumun boşaldığını, içimin kabardığını ve kendimde ağlayabilmek, boşalabilmek için büyük bir isteğin uyan-
dığını farkettim.

İnsan bir yerde ölüme en yakın olurmuş. İşte ben aynı ve nevakârı dinlediğim anda ölüme, ahrete en yakın noktadaydım. Ölümü bu kadar derinden düşünmemiştim hiç. Ruhumda bıraktığı tesiri ifade edebilmem mümkün mü acaba? Tezyten yükselen müzik sesi sanki beni büyüledi. Halil Bedî Bey üstadımızın kendi sesiyle tekrar ettiği ayini dinlerken bütün tüylerim diken diken oldu. Ve yünlence insanın hep bir ağızdan bu ayini tekrar ettiği bir caminin içindeymişim gibi o binlerce sesi kulaklarımda duydum.

Anladım ki geçen üçyüz yıl İtrî'yi yıpratmamış hâlâ.

Nermin Turgay
Ed I-A 559

Faruk Paksoy
Sınıf: I Edb. A № 595

11-12-1964

8-XII-1964 tarihinde Musikisinas Halil Bedii Hönökten
üstadımızın kıymetli vakitlerini harcıyarak bize bitmediğimiz
çok şeyler öğretiler. Kendilerine en derin saygılarımı sunar
ellerinden öperim. Bugünü ve kendilerini hayatta kaldığım müd-
detçe de hatırlıyacağım. Ayrıca böyle bir saatin yaşatılmasına yar-
dım eden Hocamda en derin saygılarımı sunarım. Bu duygu-
yu 2 sene önce Konyada yaşamıştım ama diyebilirimki bugün
beni o zamankinden daha fazla duygulandırdı. Çünkü bu at-
mosfer içinde böyle bir havanın yaşatılması beni ciddi memnun
ve müteheşşis etti.

Halil Bedîî Beylerin bizlere yaşattığı oldukları hoş dakikalar
için bir şey diyemiyorum. Çünkü dinlediğim bu güzel nazik tünde
kendimi cahil buldum. Bundan utanıyorum.

Kadret Ünal

I/A ed. N° 570

İSTANBUL EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Fevzi Gencer

Ed: 1-A

569

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 089-244/38

11 / 12 / 1964

Ağır fakat vaktir bir musiki. Gerçekten, büyük şeyler söylüyor. Camilerdeki o ulu iç huzuru; o, büyük boşluk kabardı içimde. Neden bilmem ama; şöyle bir tüy gibi hafifledim ve yükseldim. Çokluk batı müziğinin hareketini isterim. Hincımı almış, ferahlamış olurum ama... Bu müzik!.. İfrin'in bu na'f'i, tatlı, tatlı terletti beni. Ürperdiğim oldu arasıra.

Ne söyleyebilirim ki...

Yalnız başıma tekrar, tekrar dinlemek istiyebileceğim bir musiki belki...

Fevzi.

576

Edebiyat 2-A
İsmail Hakkı Öztoran

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 099-244/33

12-~~XII~~-1964

Bundan önceki Edebiyat derslerimizde Yahya Kemal Beyatlı'nın İtîri şiirini okumuş ve İtîri hakkında malumat toplamış, onun büyük bir musiki üstadı olduğunu öğrenmiştik. Fakat bize, onu tam manasıyla eserlerini dinlememiz sevdirdi.

Salı günü ilk dinlediğimiz eseri Nat-ı oldu. Üzerimde yaptığı tesiri anlatacak cümle bulamıyorum. Tüylerim ürperdi o anda. Bir ara ağladığımı hissettim. Sonra kendimi sesi gür bir imamın bulunduğu ve Kuran okuduğu camiye götürdüm. Böyle büyük bir besteciyi nişin herkes tanımıyor diye kendi kendimizi suçladım. Diğer eserlerini de tanımam benim için bahtiyarlıktır.

Kendi kendime söz verdim. İtîri'yi tanıdığım ve tanıyacağım nesle büyük bir musikişinas olarak tanıtacağım.

İ. Hakkı Öztoran

Gülcan Öncel

12. 12. 1964

Halil Bedii Yönetken Beyin sayesinde bir defa daha düşünmüş olduğumuz eserler, fikrince her insanda aynı etkiyi bırakmayabilir, aynı duyguları hissettirmeyebilir. Bu tür insanlarda çok çeşitli olabileceği gibi, Muhterem Halil Bedii Beyin işaret ettikleri şekilde hislere hitap etmeme ihtimâli de düşünülebilir. Tabii bütün bunlar, o şahsın görgü, tecrübe, zevkiyle yakından ilgilidir.

Fakat, bu eserlerden birini olsun, önceden hiçbir vesileyle dinlemek fırsatını bulamamış bir kimsenin için birşey söyleyemem. Ama sanıyorum ki bunlar çoğunluğu teşkil etmiş. yani hepimizin bu kıymetli eserlerin geçmişi, hikâyesi hakkında az çok fikri vardır. Her eserin muhtemelen kendi içinde bir önemi vardır. Bu önem bunların da, fevkalâde bir vasfın karanağı mahiyettedir.

O halde nasıl olurda, bu fevkalâde vasıflarına haiz olan bu eserler karşısında duygulanmıyız!

Hele bir müslüman olarak; Fanni'nin bütün ulvi vasıflarını, ne büyük, ne ulaşmaz tek varlığından, onun bese riyetine bahsettiklerinden, her şeyin, her mükelleğin, mucizelerin o'nun tarafından ve gene câmlarından, fetâketlerin o'nun tarafından olduğunu hatırlatan, bunun gayet ağır, mistik bir hava içerisinde, bîren coşkulu, bîren hâsin bir sesle duyurup, tekrarlama, hangi insan duygulandırmış, gözlerini yaşartmaz?

Bu eserler, mistik bir hava yaratabilen, insanlar vece haline getirebilecek, varlığından kendini haberdar edebilecek, varlığını muhtevan edecek, zamanında hislendirip, costuracak çok kıymetli eserlerdir.

Sanat dolu, niha hitâb eden eserler zamanınca hep ke Halil Bedii Beyin bulunduğugibi, on bir kişinin bir ağından, meselâ Sağah makamında, bir eseri dinleyip, beraber o mistik havaya içerisinde kennim etmek çok daha tesirli, insan Fanniye daha çok

Hali hazırda hissetkiçektir.

Bu eserler; ayin hisler, duygularla yazılmış
kimselerle yakutla yapayalnız dirlenmelidirler!

bu eserler, her birinin ayrı bir dünyası vardır.

Her birinin ayrı bir dünyası vardır. Bu eserler, ayin hisler, duygularla yazılmış kimselerle yakutla yapayalnız dirlenmelidirler!

bu eserler, her birinin ayrı bir dünyası vardır.

bu eserler, her birinin ayrı bir dünyası vardır.

bu eserler, her birinin ayrı bir dünyası vardır.

bu eserler, her birinin ayrı bir dünyası vardır.

bu eserler, her birinin ayrı bir dünyası vardır.

bu eserler, her birinin ayrı bir dünyası vardır.

bu eserler, her birinin ayrı bir dünyası vardır.

bu eserler, her birinin ayrı bir dünyası vardır.

bu eserler, her birinin ayrı bir dünyası vardır.

bu eserler, her birinin ayrı bir dünyası vardır.

bu eserler, her birinin ayrı bir dünyası vardır.

7.50

T.C. HÜKÛMETİ

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059+244

Dairesi : .....

Esas Dosya No. : .....

Mevzu : .....

.....

.....